

Dominique Lavanant, regina declarată a risului francez, interpreta rolului principal din „L'Excès contraire” de Françoise Sagan, consideră că filmul este frustrant, iar contactul cu publicul de teatru este fabulos: „O zi fără ris este o zi pierdută”.

Ce e nou la...

...Paris

UN MARATON ÎN TEMPO DE SPRINT...

...Astfel definește săptăminalul **L'Express** noua stagiune teatrală de la Paris. Cîrca 1000 de actori sînt distribuiți în 50 de titluri noi și aproape tot atîtea reluări. Textele sînt semnate de Robert Pinget (**Ipoteza**, la Théâtre de la Bastille), Arrabal (**Bréviaire d'amour d'un haltérophile** la Petit Odéon — un „eșec regizoral” este verdictul prompt al criticii la spectacolul pus în scenă de Saskia Cohen-Tanugi), Marivaux (**Jocul dragostei și al întîmplării**, reluare la Edouard-VII, în regia lui Alfredo Arias, pentru care „fabula funcționează în registrul cruzimii: cruzimea inimilor și cea a condițiilor”). Sagan (**L'Excès contraire** la Bouffes-Parisiens, în regia lui Michel Blanc — spec-

tacol asupra căruia vom reveni) și... Théophile Gautier (o cădere fracasantă a **Căpitanului Fracasse**, pus în scenă de Marcel Maréchal).

Cea care debuta, în 1954, la vîrsta de 19 ani cu un impertinent „**Bonjour tristesse**”, urmat de un șir întreg de succese literare — de public dacă nu și de critică — revine în toamna aceasta în centrul dezbaterilor culturale pariziene cu o ... lovitură de teatru. **L'Excès contraire**, cea de-a șaptea piesă semnată de Françoise Sagan, reprezintă o trecere surprinzătoare de la registrul predilect al autoarei — „romantic și melancolic — la comedie. Viena începutului de secol este cadrul în care Sagan își plasează intriga — o farsă presărată cu comentarii sociale acide, un ciudat amestec între Feydeau și Schnitzler. Concepția regizorală inventivă a lui Michel Blanc se completează fericit cu decorurile bi-dimensionale semnate de cunoscutul scenograf Alexandre Trauner, **L'Excès contraire**

Francis Huster: la 40 de ani, în conducerea teatrului Renaud-Barrault

Jacques Spiesser, Francis Huster, Yves Lemoign și Jacques Weber: o prietenie de 20 de ani exultă pe afișul la „Don Juan” de Molière

numărându-se printre capetele de afiș ale noii stagiuni pariziene.

UN SAT NUMIT „TEATRU”

După 10 ani ca societar la Comédie Française, Francis Huster, în vîrstă de 40 de ani, și-a împlinit un vis din copilărie: să conducă un teatru. Noul codirector al Companiei teatrale Renaud-Barrault s-a instalat într-o lojă de 10 m², transformată în garsonieră: „M’am adus periuța de dinți, aparatul de bărbierit și pămătuful. Pe masa de lemn mi-am așezat magnetofonul și bustul lui Molière”, declară, fericit, Huster. Pe pereți a agătat fotografiile lui Barrault și ale Madeleinei Renaud și ... textul integral al noului său rol — Sganarelle, în *Don Juan* de Molière.

„Valorile clasice și tradiționale trebuie apărute și perpetuate... Clasicul va depăși mereu modernul, pînă în clipa în care modernul devine clasic, la rîndul său”, mărturisește Huster, citind, ca exemplu, oțiva autori „clasici” „creați” de Barrault: Beckett, Genet, Ionescu...

Sub conducerea lui Barrault, *Don Juan* va fi un spectacol-eveniment, dacă este să-l luăm drept arbitru pe Francis Huster: „Spre deosebire de Comédie Française, atunci cînd Jean-Louis Barrault va monta *Don Juan*, *Mizantropul* sau *Tartuffe* el va impune un plus de insolentă, fie în alegerea actorilor (printre foștii săi elevi — Christophe Lambert, Valérie Kaprisky sau Sophie Marceau, ori, de ce nu, ... Michel Sardou sau Johnny Hallyday...), fie în alegerea regizorilor (nume celebre — Zefirelli, Wajda, Woody Allen, sau total necunoscute).”

Sganarelle-Huster rămîne, totuși, un romantic. El visează un sat care să se numească TEATRU, cu un bulevard Pierre Dux, cu alei Renaud și Barrault,

cu o piață Jean Vilar și alta Fanny Ardant, și cu o fundătură... Adjani!

...Londra

JOSEPH CHAIKIN ȘI VAN ITALLIE

Cu 20 de ani în urmă, trupa Open Théâtre din New York aducea în turneu la Royal Court Theatre din Londra trei piese scurte ale unui dramaturg american de origine belgiană: Jean-Claude van Itallie. Imaginile sale suprarealiste, intriga colțuroasă și vocabularul frust al personajelor sale au devenit repede o puternică sursă de inspirație pentru dramaturgii britanici.

Joseph Chaikin, directorul companiei Open Theatre, a continuat colaborarea cu van Itallie pe off-off Broadway, pînă în 1983, cînd a fost vicima unei congestii cerebrale, în timpul unei operații pe cord deschis, rămînînd afazic pentru un timp — adică în imposibilitate de a vorbi sau de a recunoaște cuvintele rostite. Însănătoșirea sa treptată, deprinderca, din nou, a vorbirii, i-au inspirat lui van Itallie piesa *Călătorul*, prezentată în premieră europeană, între 1 și 24 octombrie, la Haymarket Studio Theatre din Leicester.

La sfîrșitul reprezentațiilor din 5 și 6 octombrie, Chaikin rostește în fața publicului un monolog, *Războiul în ceruri*, scris pentru el de dramaturgul american Sam Shepard, prieten și tovarăș nedespărțit în timpul bolii.

„SÎNTEM MAI BUNI DECÎT ROYAL SHAKESPEARE COMPANY“

Actorul Richard Harris speră să înființeze o companie teatrală irlandeză, care să întreprindă turnee pe Broadway și în West-End-ul londonez.

Aflindu-se în capitala Irlandei, la începutul lunii octombrie, cu ocazia Festivalului de teatru de la Dublin, reputatul actor irlandez declara: „Am acum destui bani și vreau să-mi petrec restul vieții făcînd ceea ce doresc.“ Citîndu-i pe alți doi actori irlandezi, Peter O'Toole și Cyril Cusack, el le-a declarat ziarîștilor din Dublin: „Noi sîntem cei mai buni. Mai buni decît cei de la Royal Shakespeare Company din Anglia. Vreau să ne stringem cu toții laolaltă și să formăm o trupă de teatru.“

Pînă atunci, cîteva cuvinte despre Festivalul teatrului de la Dublin. Adevărat eveniment al vieții teatrale irlandeze, și în acest an, în prima săptămînă a lunii octombrie, Festivalul a fost punctul de raliere a unor colective teatrale de frunte din Irlanda, printre care Field Day Company, Charabanc și Teatrul Druid din Galway.

„Publicul din Dublin reprezintă mereu piatra de încercare... În nord, publicul din Belfast este entuziasmat, însă cel din Dublin și din sud tînde să păstreze distanțele. Și totuși, întreg sufletul națiunii se hotărăște aici“, declară dramaturgul Stewart Parker, prezent la festival cu piesa **Pentecost**, în interpretarea companiei teatrale Field Day. **Pentecost (Rusaliile)** pune în scenă unul dintre „momentele cele mai cumplite“ din istoria recentă a Irlandei, cînd, în 1974, încercarea protestanților și catolicilor de a împărți puterea a eșuat lamentabil, zdrobindu-se de zidul neîncrederii și violenței.

Ediția din acest an a Festivalului de la Dublin aduce o nouă confirmare tezei susținute de principalul exponent al teatrului irlandez contemporan, Brian Friel, cel care a fondat, cu șapte ani în urmă, Field Day Company: „Nu trecutul literal, nu „faptele“ de istorie sînt cele care ne formează, ci imaginile trecutului întruchipate în limbaj.“

IEȘIREA DIN PUBERTATE

În numărul din 1 octombrie, săptămînalul **Literaturen Front** publică o amplă și aprinsă dezbatere a criticilor dramaticei bulgari, în jurul stagiunii teatrale trecute („mediocră“, ... „regizorii experimentați calcă pe căi bătute, iar cei tineri merg prea încet...“), și a stagiunii '87-'88.

În noua stagiune, Uniunea Oamenilor de Teatru din Bulgaria pledează pentru promovarea unui stil mai creator, pentru reliefaarea autonomiei și personalității fiecărui teatru în parte: „Singura normă de apreciere a activității teatrale trebuie să fie valoarea artistică — patosul redării ideilor și forța cu care acestea sînt comunicate spectatorilor... Teatrul bulgar trebuie să depășească vîrsta pubertății“.

Despre ce se vorbește în toamna aceasta în capitala vecină? Despre **Café-teatru**. La Sofia sînt patru în total, la mare concurență, lucru lesne de înțeles dacă este să trecem în revistă afișele: Sam Shepard — **Nebuni din dragoste**, la **café-teatrul „Sofia“**; Gustul mierii de Shelagh Delaney și **Anonimul venetian** — Giuseppe Bertolotti la „Havana“; și Tennessee Williams — **27 vagoane de bumbac**, la **café-teatrul „Vitosa“**.

Tot la Sofia, un teatru care șochează, incită, irită, incită, provoacă admirația și critica spontană: „**Sulza i Smyah**“, sau Studioul de pantomimă, înființat de mimul Velyo Goranov în 1975. Considerată de unii ca un gen de circ mai sofisticat, iar de alții ca un copil vitreg al artelor spectacolului, pantomima își cîștigă statutul artistic în 1979, cînd teatrul „**Sulza i Smyah**“ își deschide porțile pentru mimi. Școala lui Goranov este dură: Tai Chi (veche artă marțială chineză, adoptată, ulterior, doar de o singură altă școală de actorie — cea condusă de Peter Brook), karate, yoga, înot, acrobație...

În 1983 — scandal. Goranov montează **Volpone** sau **Totul de vînzare?**: mimii vorbeau pe scenă! Au urmat **Capricios** după Borchert și **Bolero** după Miguel de Unamuno. Cel mai mare succes al trupei a fost anul trecut, la festivalul de pantomimă de la Servantino, din Mexic.

În curînd, trupa lui Goranov va avea propriul său teatru — mobil — ușor de demontat și remontat în aceeași zi, cu o capacitate de 500 de locuri. „**Sulza i Smyah**“ va deveni atunci „**Dvizhenie Teatr**“ — teatrul în mișcare. Repertoriul stagiunii '87-'88 este ambițios — **Hasek**, **Soldatul Șvejk**, **Dostoievski**, **Idiotul**, **Beckett**, **Dante**, **Infernul**.

Roxana DASCĂLU